

DIN LECȚIILE CRIZEI

Necesitatea contabilizării riscurilor financiare (II)

Contabilizarea riscurilor este o continuare firească a cadrului definit de conceptul de Enterprise Risk Management (ERM), căutând rezolvarea slăbiciunilor și limitărilor sistemelor actuale de management al riscurilor și de contabilizare a lor care nu au putut realiza o abordare prospectivă a acumulărilor de riscuri, aspecte reflectate de criza prin care trecem.

Dr. Călin M. Rangu
Institutul Bancar Român

Problemele semnalate către Banca de Reglementări Internaționale sunt apanajul mai multor centre de cercetare, unul dintre ele fiind al profesorului Peter Hughes de la Universitatea din York.

Se manifestă nevoia unor metode și sisteme simple, consistente și auditabile de măsurare și raportare a riscurilor unei companii financiar-bancare ca o extensie a adevărilor de capital și a contabilității actuale. Contabilizarea riscurilor poate presupune realizarea unor template-uri care alocă o pondere standardizată a riscului pe tipuri individuale de tranzacții în conformitate cu:

- Caracteristicile de risc ale unui anumit produs
 - Suma acceptată a fi procesată în conformitate cu înregistrările aferente
 - Eficiența evitării riscurilor datorate mediului de operare care le procesează
- Alocarea ponderilor de risc la fiecare tranzacție ar fi utilizată în calcularea expunerii

proprie la risc. Astfel, conturile de risc ale expunerilor inerente aferente tranzacțiilor și reflectate în rapoartele de risc produse pot fi agregate pe tipuri de risc (creditare, piață, lichiditate și operațional), dar și pe organizații, geografie, produse sau client. Structurile de management al riscurilor astfel create vor conține cunoștințe de tip sistem expert implícite în template-urile și calculele utilizate. Rezultatul ar fi niște matrici de risc care să fie atât credibile, cât și utilizabile, permițând unei culturi de gestiune a riscurilor să evalueze conștient spre evitarea riscurilor, ca un rezultat final.

Unitatea standard în contabilizarea riscurilor – Unitatea de Risc (UR) – combină elemente cantitative și calitative de risc într-o unitate de măsură cumulativă, care poate fi utilizată în stabilirea și monitorizarea apetitelor la risc.

Se propune constituirea unei tabloa de bord de management în timp real, care să faciliteze managementul de risc prin excepții – în primul rând excesele față de apetitul la risc – permițând analize ale cauzelor prin introspecții în structurile de informații relevante produselor financiare și proceselor aferente.

Oameni, date și sisteme

Un mediu operațional poate fi descompus într-un model simplu utilizând **trei dimensiuni**: oameni, date și sisteme. Dacă interacțiunea celor trei componente operaționale (procese manuale, procese automate și date) este cursivă, un mediu operațional teoretic fără

riscuri este creat. Astfel, benchmark-ul pentru acest mediu poate fi reprezentat ca 100% STP (Straight-Through-Processing), cu date și tehnologii stabile și sigure. Acest benchmark reprezintă și un mediu de procesare a tranzacțiilor care operează aproape de eficiența optimă. În consecință, corelarea între evitarea efectivă a riscurilor și eficiența operațională este aproape de 1.

Expunerile la risc și pierderea eficienței operaționale sunt consecința erorilor sau a interacțiunilor nesigure între procesele manuale și cele automate, cu date referitoare la procesarea tranzacțiilor și managementul riscurilor financiare. Matricea de riscuri produsă prin contabilizarea riscurilor se aliniază la această dinamică.

Metoda de cuantificare a riscurilor implică producerea a **trei matrici principale** utilizând Unitatea de Risc (UR):

- **Riscul inerent** – este mărimea ponderată la risc a unei tranzacții, exprimată în UR, care reprezintă potențialul maxim de pierdere aferent tranzacției
- **Indexul de evitare a riscului (IER)** – ca o măsură dinamică pe o scală de la 1 la 100, unde 100 sunt cele mai bune practici, reprezentând în termeni procentuali proporția pierderii potențiale maxime care poate fi evitată printr-un management eficient și efectiv al mediului de operare al companiei
- **Riscul rezidual** – exprimat în UR și reprezentând probabilitatea de pierdere care este acea porțiune a riscului inerent neacoperit de evitarea efectivă a riscului reprezentat de IER